

Wesselényi levelei Kazinczi Gáborhoz.

Wesselényi az erős, férfias bátorság, edzettség és testi ügyesség mintaképe, ideálja ma is az ifjúság előtt. Tisztelettel övedzi emlékét a kegyelet a lánglelkű szónoknak és államférfiainak. Mind a mellett, azt hiszem, kevésbé ismeri igazán. Pedig meg vagyok győződve, hogy a vele való közelebbi ismeretség nem kisebbíti, de növeli alakját. Az ő makacs energiája a „nunquam retro“ jelszóval nagy dolgokat vitt véghez, melyeknek dicsősége talán nem egyszer más névhez kapcsolódik az utókor tudatában.

Egy tespedt, álmodozó vagy kétségbeesett korban erős korszellemet teremtett. Felébresztette, megerősítette és ébren tartotta a nemzeti öntudatot és önérzetet. Védelmet és megvédte alattomos és nyílt támadásokkal és gyáva meghunyászkodással szemben a magyar alkotmányt, törvényt és igazságot. Előkészítette a nagy, mindent újjá alakító reformokat. Előbb könnyíteni igyekezett a szegény nép sorsán az úrbér szabályozásával. Aztán az örökváltság, szabad föld, közteherviselés, törvény előtt való egyenlőség érdekében harcolt. S egész sor messze kiható, akkor még meg se értett eszmeért tör lándzsát. Lelke a jövőbe lát. Gondolkozik az Ausztriával való közjogi kapcsolat pontos megállapításáról, a viszony rendezéséről. Látja a panszláv s általában a nemzetiségi rémet; eszközket keres a veszedelem elhárítására, szövetségekben, jogegyenlőségben, a nevelésben. S mindig és mindenütt mintegy alapelvnek tartja Erdélynek Magyarországgal való egyesülését, az uniót.

Nemesak a politikai téren, a társadalomban ép úgy izgat, ép hat, ép úgy alkot. Bajnoka, úttörője a nemzeti gyarapodásnak, a nemzeti művelődésnek. S hogy a küzdelmekben, a munkában erősek, kitarók legyenek, testedző sportokra kapatja az ifjúságot.

De elzáratása s megvakulása hosszú időre elvonták a közélettől. Ezalatt a viszonyok rokamosan fejlődtek. Ő már nem mindent értett meg s őt sem értették.

Már a márcziusi napok után szólott a tömeghez Pesten (ápr. 3.), Kolozsvárt ott volt az unio kimondásánál. Kinevezték Közép-Szolnok főispánjává s 1848. szeptemberében tagja volt a százas küldöttségnek, mely Bécsbe ment, hogy a királyt rábirja: jelenjék meg a nemzetgyűlésen a félreértések eloszlatása végett.

Ez volt utolsó közéleti szereplése. Már nemcsak félreértették, hanem rágalmazták. Nem hallgattak rá. Úgy érezte, hogy csak útban áll. Félre akart állani. S mikor Széchenyi megőrül, ismerősét, mondhatni barátját, Lambergert meggyilkolják: végkép elesüged, remeg a forradalomtól, Gräfenbergbe vonul vissza, a honnan csak 1850. ápr. 14-én indul vissza feldúlt, elti port hazájába s útközben Pesten, apr. 21-én, meghalt.

Alább közöljük egy pár, Kazinczy Gáborhoz írott levelét, életének e végső, csüggeteg korszakából, a melyek érdekes világot vetnek gondolkozására, kedélyvilágára.

Mind e leveleket egyik leánya, Katinka tollba mondvá írta, kit a válságos időben állandóan magánál tartott, míg másik leánya már férjnél volt, felnőtt fiai a esatátereken küzdöttek végig az egész szabadságharcot. A III. sz. levelet neje, Lux Anna írta, kinek érzületére és lelki világára érdekes fényt derít a levél.

E levelek eredeti példányai a Borsod-Miskolezi múzeumban őriztetnek, hová Vladár Emil adományából kerültek s a múzeum igazgatója szíves figyelméből közölhetjük.

A levelek a következők:

I.

Pozsony, Sep. 30-án. 848.

Édes Gáborom!

Az elfelejtett utalványt küldöm. Kérlek küld Tóthot mentől előbb. Holnap többet; most nem lehet.

Barátod

WESSELÉNYI s. k.

Einen gruss von mir.

(A levél kis negyedrért íven van. Wesselényi leánya kézírása. Az aláírás W. sajátkezű írása. A levél külsején két kicsiny pecsét töredéke, a bárói koronával.)

II.

Pozsony Őszhó 1-én 1848.

Édes Gáborom!

Bár Tóth mentől előbb jőne; mert én jelenben titoknak és irnok nélkül vagyok. Nehány év előtt nem igen volt gondolható, hogy Wesselényi honának minden fiaitól s ifjaitól annyira leendjen el hagyva, miként külföldre utazván neki a vaknak ne legyen, ki olvasson s írjon.

Nóm s leányom bizonynal megteendenek e részben is körültem mindent, mi tőlük kitelik. De folytonos írás s olvasást tőlük nem kívánhatok, azon felül nóm nem is igen ír még magyarul.

Ha Tóth bármi okból is nem jőne, légy azon, hogy egy más, teljesen biztos és alkalmas egyént kaphassak.

Én nagy katharusban szenvedvén ágyban vagyok; s e miatt ma és holnap itt maradok.

Tegnapelőtt a gőzösön sokat kellett boszankodnom. Az utasok nagy serge ugyan (mert három négyszáz közt fogott lenni) általában szörnyedéssel szoltak a tegnapelőtti gyász eseményről; de voltak például Ujházy s Riskó (kik Kossuth által ide küldvék) ha a tettnek modorát nem is helyeslik; de igen természetesnek s talán maga rendén levőnek találták, hogy Lamberg ellen a nép dühbe jött. Mondják, hogy Lambergtől sértő arrogancia volt Pestre jőni; őt hazaárulónak nevezik s. a. t. Hogy ezeket hallván nem hallgattam, képzelheted.

Orey Lajos is velünk jött fel, Pista elestéröli gyászhirot a szegény anyjának Sopronyba megviendő; velük jött fel Festetich Miklósnó, ki Lamberg megöletéséről fogja a meggyilkoltnak nejét s gyermeke tudósítani. Orey mondja, miként beszélük, hogy Lamberg a kir. biztosságot nem is akarta elfogadni s hogy Pestre jövén s látván, hogy a kir. biztosság ellen mennyire fel vannak ingerülve; ő ezen állomást, habár azon sok hasznost reménylt tehetni, nem válalta volna fel s azt ki nyilatkozatni szándékozott. A szerencsétlen a tizenkettedik Lamberg volt, ki Magyarhonban elvérzett; csakhogy az őt megelőző tizenegy s azok közt kettő Szigethnél Zrinyi hősei közt honokért harezolva az ellenség csapási alatt hultak el; ezt pedig fene vaddá ingerelt söpredék nép, de nagygyára magyarok gyilkolták meg, éppen midőn békét akart, vést és szegyent megelőzőt honának kieszközölni.

Kérlek sziveskedjél nekem mentől előbb írni s ha e szívességet gyakran, mentől gyakrabban ismételed, nagy hálával veendem. Ha te távozol Pestről, kérd meg nevemben Kelemen Lajost, hogy engem az olyakról, mik Hirlapokban nem igen szoktak megjelenni, tudósítson. — Ezen igen derék egyén, erdélyi fi, most a cultus-ministeriumnál van alkalmazva. Szász Károlytól meg lehet tudni lakát.

Azonban ha Te mást ösmérsz, kit arra, mit óhajtok, meg fogsz bizni és kérni, azt sem bánom.

Élj boldogul. Köszöntsd a köszöntendőket s szeresd barátodat

WESSELÉNYI s. k.

(Széles negyedrét alakú levél, az írás W. leányáé, a levélen sem pecsét, sem külső czímezés nincsen.)

III.

Pozsony Okt. 1. 1848.

Lehetetlen hogy legaláb egy pár sort ne irgyok magának édes Kazinezy.

Mik igen unalmasan érkeztünk ide, borszasztó sok ember volt a hajón, allig lehetet mosztulni. Miklos szegény rosszsúl lett, igen nagy nádhat kapott, anak követkesztőben ma és holnap itt maradunk.

Nem kell emlitenem, hogy maga nekünk igen igen esokszor eszszünkbe jutott; es gondoltam milly gyógyörü volna, ha maga minkett vallóban egyszer meglepne, de remélni sem merem azt, mert az igen is szép volna.

Igen nagyon óhajtottam magának megmutatni, hogy nem ugy van mint Miklós épen most írja, hogy én nem tudnék magyarul írni, anniba ikasza van, hogy én nem szoktam, de ezt csak aszért nem teszszem mint hogy nem mertem, mert senki sem tanított reá, de tudván magának örömet szeresz, ha tölem a magyar nyelvben hibákat hal, most az égyyszer igen sok örömet akartam szereszni. Ha sükerült igen nagyon örülni fogok. Nem is engettem, hogy vizsgályák meg, ugy kell maradni, maradni a hibákkal együtt, de égyér mégis engedelmet kérek, tudniilik hogy én mindig önt helylet magát mondom, oka az, hogy nekem aza szó, maga, szivesebnek tetszik, mint a másik, az igaz hogy most inkább mondják önt, mert divatosab, de ere nészve inkább maradok a régi korba vagy is inkább a régi szokásba. Ámbár kérnék ere magától felvilágosítást a jövőször hogy irjom. Vidjen foró köszönetemet becses em lekért igen nagyon örvendtettem, mindig igen kedvesen fog ez éngem emliteni a mi tréfás fogadásunkra.

Örvendeztessen meg édes barátom, egy pár sorral. Én nem tudom magamnak képszelni, hogy mi lesz belölem ha én most nem járhatok töbött gyűlésbe. Igen nagyon kérem, ha lehet irjan nekem minden héten égyyszer, mit törtönyik az alsóházban, ezt de meg inkább magát elvárja

barátnéja

WESSELÉNYI MIKLÓSNÓ.

Az ismeretes követnek kérem szives közönetemet meg mondani.

(A levél kis negyedréten van írva. Wesselényi Miklósné saját kezeírása. A levél külső czíme: „Kazinczy Gábor úrnak Pesten^a. Rajta pecsét.)

IV.

Hohenstadt. Őszhó 4-én, 848.

Édes jó Gáborom!

Vagy három napot kelle Pozsonban ülnöm, vagyis feküdnöm. Tegnap este jövék el onnan Gänsendorfba hálni, hogy ne kelljen Pozsonyból a gyermekekkel oly jókor indulnom; és hogy a sógoroknak elég idejük legyen a vizitalásra. Még Pozsonban tudók meg a Zichy Ödön szomorú végét. Bú feje nagy magasztalást soha sem érdemelt; de azt hiszem ily felmagasztalásra sem volt érdemes. Az akasztások, kivált a kaputosok akasztása ha divatba jön, félhető, hogy ezen divat még több s dühösebb követőkre találhat s még többbe kerülend, mint bármely más divat. Sok kendere trem Magyarhonnak; de kevés szállon van azon áldás, hogy belőle honáruuló számára kötél készüljön, azért nagyon meg kellene válogatni hogy ezen drága és ritka készítmény kinek nyakára készüljön.

Utunkban sok helyt hallók, hogy innen Morvából, főként pedig Csehországból, sok katonaság (20,000 főnyi) gyűjtetik össze a végre, hogy Magyarországra vitessék Pozsonynál, vagy mint többen állítják Sopronynál. Nagyon szeretném, ha Deák, Klauzál, Bezerédy, Keményék, Kovács, Somogy, s Te vagy a táborba mennétek harezolni Jellachich ellen, úgy mint az most már mindenkinek, ki teheti, szent kötelessége, vagy pedig magatokat későbbi nem kevésbbé szükséges harezra megtartandók, Gräfenbergbe jönnétek. Pesten ti most semmit sem használhattok, ellenben a reactionálisok rég táplált haragja s a tulzók tulzása egyenlően hozhat reátok bajt, s veszélyt is. De ha ez nem lenne is, nem jó nekünk s a hon hozzánk hasonló, nem mámorból, hanem mélyen gyökerezett buzgóságból többi hiv fiainak most a surlódások közt koptatnunk el magunkat. Lehet, s azt hiszem leend még reánk is szükség.

Aggódok, hogy míg én Pozsonban betegen mulattam, Tóth feljött s engem Freyvaldauban nem találván, megint visszaindult. Ez gonosz tréfa lenne. Mi itt a vaspályát elhagyván, posta szerkérrel megyünk, holnap 8 órakor indulván Schönbergen és Viesenbergen át Freyvaldauba, vagyis Gräfenbergbe, hova holnap délután megérkezendünk.

Ujra is kérlek menjetek a táborba, vagy jöjjetek Gräfenbergbe. Nóm s leányom is csatlakozik e kéréshez. Áldjon, vagyis oltalmazzon az ég!

(A levél széles negyedrért alakú lapra van írva. Az írás a Wesselényi leányáé.)

V.

Freyvaldau, Ősz hó 16-án. 1848.

Kazinczy Gábornak Áldást.

WESSELÉNYI s. k.

Ez órában vevém 11-iki leveledet. Sietve válaszolok, mert az itteni Magyarok sürgönyt küldnek Kossuthoz. — Én most két okért nem mehetek. Egyik: mert tegnapelőtt éjjel oly borzasztó gyomorgöresöt kaptam, mely 19 óráig kizozván, a gyomor- és bélgyuladásnak más világra nyíló ajtaja küszöbén álltam. Most jobban és fenn vagyok; de Prisznitz múlhatlannak véli, hogy komoly gyógy mód alá vessem magamat s azt már meg is kezdettem. Nem mehetemnek másik s az említettennél talán még eldöntőbb oka, éppen azon 10-iki határozat, melyről irsz. — Ha éppen indulófélben voltam volna is, ezen határozatra kéntelennek érzésem magamat itt maradni. — Elösmerném ugyanis visszatéréssel, hogy kötelességemet feledve távoztam Pestről; mit pedig elösmerni soha nem fogok; és gyávaságot árulnék el, büntetésseli fenyegetésre menvén vissza. Jelenleg csak azon esetben fogok visszatérhetni, ha előbb reám nézve kivétel fog a visszamenésre kényszerítést illetőleg tétetni; s ki fog mondatni, hogy én mint vak s itt magamat gyógyíttatni kéntetett, nem vagyok kéntelen vissza menni. Ezt megírák Kossuthnak. De azt is megírák, hogy ezen esetben is, csak úgy megyek vissza, ha ott valamit használhatok; mert arra, hogy csak a felsőházi padokat melegítem, vagy pedig üléseken kívül a vakszerenese kaczer nevései által megrészegült tulzókkal ezivódjak, vagy közülök valakinek hasába legyek kéntelen lönni, vagy valamelyik által a magaméba lövetni; arra nem érzem magamat hivatva.

Az én hitem az, hogy én most Pesten semmit és szintoly kevészet használhatnék, mint a hogy ott létem alatt nem használhattam. Megtettem volt pedig mindent, mit magamat reá kéntetve is tettem arra, hogy hatást gyakoroljak, meggyőződése szerént használjak. Tulakodásig igyekeztem a ministerekhez közeledni, s ministerelnöki előszobában *Wes elényi töltött órákat*. — *Zárkozott keblük voltak* s maradtak a ministerek töbnyire irántam, s mi befolyást sem gyakorolhattam. A felsőház nullificált állásában nem is igen nyitott tért a hathatásra; de annak tagjaira sem volt ismételt merényeim daczára is semmi hatásom. A követek, ti édes barátim, azon conferenziákat, melyekben sükerült volt jelenlehetnem, sőt szerepelnem is, mindjárt az első napokban megszüntettétek; s a mi conferenziákat tartottatok, azokból, korhoz s körülményekhez nem illő pedantsággal kizártatok mindent, ki nem követ, s úgy engem is. — Arra, hogy egyiket, vagy másikat közületek egy pár szóval-

tásra lefülelhessek, hol lesbe kellett állanom, hol hajtó vadászatot tartanom reátok. S mégis et tu mi filii Brute, te, ki a dolgokat legjobban tudod, vagy egyik azok közül, kik hibáztatnak, hogy Pestről eljöttem; s ezen eljövetelnek tulajdonítsd egy részben pártunk dissolutioját. Ha higgadtan fontolod meg a dolgot, bizonynyal átlátandod alaptalanságát azon vádodnak, mely megvallom tőled jövőn, nékem fáj.

Hívásodat motiveálván arra hivatkozol, mit Shackspeare Ceasar nejét illetőleg mond. Azon mondás csak a Ceasar roppant hiúságának bizonytsága; de neje valódi becsületének alaptalan gyanú színt oly kevéssé árthatott; s ártatlansága önértetét színt oly kevéssé zavarhatta, mint a hogy azon tisztán tartott s tartandó nevet azok előtt, kik tényekből ítélendek, puja lelkű s eszüek rágalma nem szeplősítheti, s nem háborgatandanak oly galát koholmányok, melyekre óriási megvetéssel tekintek.

Tóth a bajba jött, s bajt csinált titoknak, Pozsonból visszateére azért, mert Neudorf és Schlosshof közti hid fel lévén szedve, Gänsendorfba gőzkoesi nem megy. Ha egy kiesint tudakozódik Pozsonba, bárki is meg mondja neki, hogy Stompfa, Malaeka s Lévárt felé könnyen és olesón el lehet éppen a Morva vizéig s azon által menni, hol Dürrenkrutnál (Gänsendorfhoz közel) az ide jövő gőzkoesira ülhet. Most már valóban nem tudom, mit tanácsoljak neki s mit rendeljek iránta. Hogy én megyek-e s mikor Pestre, a feneb-
biekből láthatod, minő bizonytalan, — talán legjobb lesz ha Pesten vár, míg a comunicatio helyre áll; vagy mig valami jó alkalmat talál Morva felé jönni Ohmützig. Ha hamar nem jöhet, teendek Vodianernél rendelést, hogy havi fizetését ottan kikapja. Kérlek, mond meg neki, miként igen hibásan tette, hogy a megyémből jött hivatalos levelet nem tette Pozsonban postára. Én Pestről s Pozsonyból minden hivatalos s nem hivatalos levelet pontosan veszek. A kérdéses levelet tegye haladék nélkül az ide jövő postára. — Pestről elmentemkor reád bizott kéréseimet miként igazítottad?

Pesti barátainkat, kik még ott vannak, szívesen köszöntöm. Somogyynak mond meg, hogy bár ő hibázott, nóm jelenlétében kissé pokréczosan viselvén magát, mégis sajnálom, hogy talán igen dörgős hangon nyilatkoztam: azért ne haragudjon reám, én sem haragszom reája.

Nóm igen szívesen köszönt, valamint leányom is. Irj mentől előbb. — Kérlek mond meg László Imrének, ha ott van, vagy ha ő nincs ott, Buda Sándornak, hogy folyamodjanak a megye nevében mint az alsóházhoz, mint Kossuthoz katonai segélyért, a kitérő vagy pedig már ki is tört oláh lázadás elnyomására; különben Erdély s főként a Szilágyság színt oly s nemzetiségünket még fenyegetőbb veszély forrásává váland, mint a milyen Horvátország. Pap Zsig-

mond kemény felelőség terhe alá téve, talán leküldendő Kővár vidékére.

Külső címzés:

Kazinczy Gábor urnak

Pesten.

(A levél széles negyedrért íven van írva. Wesselényi leánya kézírása. Az első sor sajátkezű. Kívül bárói pecsét, koronával, szélein két sisakos vitéz. A címzés W. neje írása.)

VI.

Freyvaldau Okt. 27-én 1848.

Édes Gáborom!

Már több ízben írek néked s tőled mostanság levelet nem kapék. Itt mutaták nekem a Budapesti Divatlapnak néhány sorát, melyekben a Martiusnak rólam sértőleg szóló nyilatkozatát minden ellenészrevétel nélkül közli. — Sajnos lenne és leverő, ha ti barátim mellettem fel nem szólalnátok. Sokkal illőbbnek tartom, hogy ti tegyétek ezt, mint hogy én cáfolgassam a cudar rágalmakat.

Kérlek, mond Bezerédynek, hogy vettem f. h. 20-iki levelét, s ha lehet még holnap irandok neki. Ó megint hi Pestre, hogy ott működjek: mintha nem sietnék oda, vagy el is jöttem volna onnan, ha látnék ott számomra tért és módot a hasznos működésre.

Azonban a megyémbeli dolgok olyanok, hogy ha e napokba nyugtató hirt nem veszek onnan, azon leszek, hogy Pestre mehessek, ott megyém érdekében mindent, mit lehet, megkísérlelő. Mehetésem egyébiránt most attól is függ, hogy Vodianer küldött utalványomra küldhet s küldend-é ide pénzt, mert nincs annyi pénzem, hogy itt is hagyjak itt maradandó leányom s gyermekeimnek, s útra is legyen

Nőm s leányom szívesen köszöntenek, Miklós is esókolja Kazinczy bácsit. — Élj boldogúl

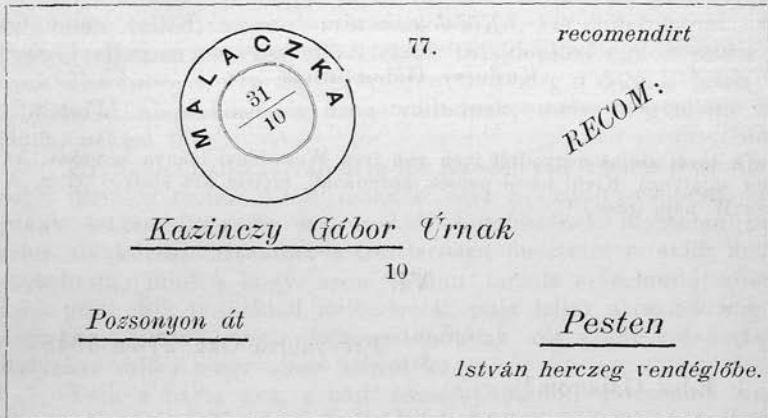
barátod

WESSELÉNYI s. k.

U. i. Deákot, Klauzált, Kemény Zsigát és Somogyt köszöntöm.

(A levél széles negyedréten Wesselényi leánya kezével van írva, W. sajátkezű aláírásával. A címzés magának a levélnek tisztán hagyott oldalára van írva s azután borítékszerűleg összehajtogatva s a cím W. nejének az írása. Az összehajtáson a bárói pecsét.)

A levél külezíme :

VII.

Freyvaldau. Nov. 3-án 1848.

Édes Gáborom!

Nem tudom vetted-é, már több ízben s utóbbi okt. 27-én irt leveleimet. Én nem veszek Pestről senkitől egy sort is, s tegnap már hirlapot sem kapánk. Kinos bizonytalanságban élünk a Bécs felől szárnyaló, de még kétséget engedő gyász-hírek miatt; s az Erdély siralmas sorsáért. Ez utolsót illetőleg érzem vakságom szülte gyötrelmeimnek legkeserűbbikét. Ha látnék, a szegény kis Erdély megmentésére, serget gyűjtő barangoltam volna már be magyarthont s az öszvegyűjtött, s fellelkesített harezosokkal egyesülnék a vitéz székelyekkel, s egy jó paripa hátán, súlyos kar és karddal éreztetném a reakció gaz kölykeivel, hogy a magyar-irtás pokoli művének mi érdemlett bére. Mit az egész országra nézve, mint legfenyegetőbbet láttam s mondtam előre, t. i. a paraszt-lázadást: bekövetkezett Erdélyben; s nagy annak hihetősége, hogy onnan tovább is harapódzik. Hányszor nem mondtam, hogy bajunk legnagyobbika, s az ellenünk működő, s leginkább felhasználható vész anyag, a sorkatonaságban, s a népnek monarchikus és urat s birtokost gyűlölő szellemében van. Im, amaz által hatnak erre, s a császár nevében s érdekének ürügye alatt fejlődtek ki, s vannak borzasztó napirenden Erdélyben az 1846-iki galicziai események. Magyarhonban kedvező volt az ügyre nézve, hogy Horvátok úgy mint Ráczok raboltak, gyilkoltak. A rablók, s gyilkosok ellen nem nehéz volt a népet fanatizálni. Kétségbeesés, elkeseredés varázsolta

elő a népfelkelést. De ha fegyelem alatt tartott hadsereg jött volna vagy jöved ellenünk, a köznépet nem sarcolva, nem bántva, sőt annak ígéreteket téve sat., akkor nem tudom miként sikerülne, felkeltesíteni azon köznépet, mely nyert szabadságát, s jogait éppen nem nekünk, hanem a császárnak, vagy királynak tulajdonítja; s attól éppen nem, sőt inkább tőlünk félti; s a mely felelős ministerium, sajtószabadság s több efélelvel, — miről tiszta fogalma nincs — mit sem gondol. Lelkemre mondom, nem tudom fejemből azon jósló, vagy előérző gondolatot kiüzni; hogy majd lehet még, ármányos proclamatiok által eszközölt, s a sorkatonaság, vagyis inkább tiszteik által vezetett, oly irányu népfelkelés, a Királyhágon innen is, milyen azontul már. — fájdalom — létezik. Azonban a Magyarok Istene talán kegyes leend aggodalmomat meghiusítani; s a veszély tátongó örvénye torkából kiragadni e szegény nemzetet.

Éppen most érkezik a posta Bécsből, pusztá híreken kivül semmit sem hozott. Pestről is nekem csak egy elmaradt Közlönyt, s Tóth Ferencz oct. 30-ikáróli levelét, de a melyben ő saját magát illetőkön kivül, egyébről egy szót sem ír.

Tóthot illetőleg én neked Oct. 16-án terjedelmesen irtam. — Az ő most vett levelében ugy látszik, hogy vagy te nem vetted azon levelemet — mit több tekintetből nagyon sajnálnék — vagy vele csak futólag s részibe közölted a felőle irtakat. Reá nézve, azon levélben leglényegesebb az volt, hogy miután Pozsonyból megtért, legjobbnak látom, miként várjon ő Pesten, míg az ott és itt közti közlekedés megnyílik, vagy én oda megyek és hogy ott maradni kellettése esetére havi fizetésének ott leendő kifizetése iránt rendelést teendek.

Ennek következtében irok is ma Wodianernek, hogy fizessen neki fizetése fejében 50 azaz ötven pp. frt. Kérlek mond meg neki ezt. Leveléből ugy látszik, hogy ő nem vette Pestről oct. 9-én irt s ide 14-én érkezett levelére 15-én irt válaszomat.

A napokban megyémből annyiba nyugtatóbb hírt vettem, hogy a hon véd. orsz. bizottmány által a Kővári s azután megyémbeli lázadás elnyomására Nagy-Bányára gyűjtött fegyveres erőtől és hogy ennek a megyén és általunk felszólított több szomszéd megyék közre munkálásától, sükért reménylhetni. Bár kaphatnánk oda egy pár ágyut Károly felől küldendő; inkább imponálni, mint működni.

Oct. 27-iki levelemben az iránt is irtam neked, miszerint bizton reménylem, hogy barátaim közül találkozni fog egynél több, ki mellettem fel fog azon gaz vád ellen szólalni, melyel engem a Martius nem tudom melyik számában s annak nyomán a Budapesti Divatlap mint hallom 15-ik octóberbe megtámadni nem átalott.

En Pesten mint az Erdélyi orsz. bizottmány tagja napi díjamat Szept. 15-ikéig ki vettem; de azutánra is eljövetelemig, azaz

Sept. 29-edikéig annyival inkább conpetal, mivel még ülésztünk, ha e 12 napra 5 frt.-jával számított hatvan frt ezüstbe ki lehet kapni, jó lesz Tóthnak pótlékul. Kérlek járj benne, hogy megkaphassuk számára.

Nőm s leányom tégedet igen szivesen köszöntenek. Miklós gyakran emlegeti Kaziney bácsit, ki a hebibe atarta dudni. — Egészségünk nem igen jó, nőmet fogfájás gyötri, én pedig a gyo-morgöresi roham Damoclesi kardja alatt élek. Kérlek írj magadról, barátainkról, ügyünkről.

Epedve vár tőled tudósítást

barátod

WESSELÉNYI s. k.

(A levél széles negyedret alakú. Wesselényi leánya kezétől, külső cím és pecsét nélkül.)